

07.01.2020

POL-2019-73909

Sisäministeriö, poliisiosasto
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Lounais-Suomen poliisilaitoksen lausunto Hallituksen esitysluonnokseen polisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Viite SMDno-2019-1029

Asia

Sisäministeriössä on valmisteltu hallituksen esitysluonnos poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta. Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutoksia poliisihallinnon ilmoitusvelvollisuutta ja poliisilaitoksen päällikön nimittämistoimivaltaa koskeviin säännöksiin.

Lounais-Suomen poliisilaitoksen lausunto

Tavoitteena on muuttaa sääntelyä vastaamaan paremmin sisäasianhallinnon strategista ja poliisihallinnon operatiivista ohjausvaltaa. Tavoitteita on pidettävä hyvinä ja tarkoituksenmukaisina.

Esityksessä katsotaan, että poliisilaitosten suuren koon ja laajojen tehtäväalueiden vuoksi alueiden strategiseen ja operatiiviseen johtoon liittyvien tehtävien, kuten nimitysasioiden pitäisi olla nykyistä keskitetympin Poliisihallituksella. Ajatusrakennelma on sinällään selkeä.

Esityksen perusteella nimitystoimivalta siirtyy poliisipäälliköiden osalta Poliisihallitukseen. Tietyiltä osin Sisäministeriössä kuitenkin säilyy nimitystoimivaltaa mm. Poliisiammattikorkeakoulun rehtorin osalta. Tämän lisäksi Valtioneuvostolla on Keskusrikospoliisin päällikön nimittämistoimivalta.

Sinällään on loogista, että Poliisihallituksen nimitystoimivallan lisääminen parantaa poliisihallituksen operatiivista ohjausvaltaa. Toisaalta on todettava, että Keskusrikospoliisin päällikön ja Poliisiammattikorkeakoulun rehtorin nimitysvallan pitäminen täysin erilaisena kuin poliisipäälliköiden nimittäminen, ei ole samasta näkökulmasta perusteltua. Järjestely loisi tiiviimmän ohjaussuhteen poliisilaitosten poliisipäällikköihin ja jättäisi nykyisen kaltaisen, väljemmän, ohjaussuhteen Keskusrikospoliisiin ja Poliisiammattikorkeakouluun, jos nimitystoimivalta ja virkamiesoikeudellinen toimivaltuuden käyttö ovat kriteereinä .

Voimassa olevan Poliisin hallinnosta annetun lain (27.1.2017/48) 12 §:n mukaisesti Keskusrikospoliisin päällikön nimittää Valtioneuvosto. Laissa ei ole mainintaa poliisiylijohtajan kuulemisesta.

Samoin voimassa olevan Lain poliisinammattikorkeakoulusta (30.12.2013/1164) 8 §: mukaisesti Sisäministeriö nimittää rehtorin. Laissa ei ole mainintaa poliisiylijohtajan kuulemisesta.

Uudistuksen tavoitteena on selkeyttää ja rooleja ja vastuita. Käytännössä kuitenkin erilaiset nimittämistoimivallat sekoittavat Valtioneuvoston, Poliisihallituksen ja Sisäministeriön rooleja ja vastuita niin nimitystoimivallan kuin virkamiesoikeudellisen toimivallan suhteen.

Sinällään on ymmärrettävää, että Keskusrikospoliisin toiminta on jossain määrin erilaista, kuin paikallispoliisin. Suurien poliisilaitosten muodostamisen seurauksena pääosa toiminnasta on kuitenkin hyvin suurelta osin samankaltaista.

Siten virastojen päälliköiden erilaista nimittämistoimivaltaa kolmelle eri tasolle ei voida pitää nykypäivänä peruteltuna. Merkittävä osa poliisilaitoksista on myös kooltaan suurempia kuin Keskusrikospoliisi ja kaikki suurempia kuin Poliisiammattikorkeakoulu.

Edellä kerrotuilta osin eri poliisiorganisaatioiden päälliköiden nimitystoimivalta jakautuisi uudistuksen jälkeen kolmelle eri tasolle, vaikka toiminnat ovat hyvin lähellä toisistaan tai tuottavat palveluita toiselle virastolle.

Poliisipäälliköt nimitetään nykyisin viiden vuoden määräajaksi. Suurten poliisilaitosten, laajojen tehtäväalueiden strategian ja operatiivisen toiminnan suuntaaminen ja muuttaminen, vaatii pitkäjännitteistä suunnittelua ja seurantaan. Nyt käytössä oleva viiden vuoden määräaika on pidettävä tehtäväkokonaisuutta ajatellen liian lyhyenä. Määräajan pituutta tulisi tässä uudistuksessa kasvattaa sellaiseksi, että määräaikaisilla poliisipäälliköillä on tosiasialliset mahdollisuudet edellä kerrottuun suunnitteluun ja seurantaan. Mahdollinen määräajan pituus voisi olla seitsemän vuotta.

Kokonaisuutena esitystä on pidettävä hyvänä ja oikean suuntaisena, mutta sitä tulisi arvioida ja täydentää edellä kerrotuilta osin. Perustellusti voidaan katsoa, että Poliisihallituksen alaisten poliisiyksiköiden päälliköiden nimitystoimivalta tulisi olla yhdellä tasolla.

Lainsäädäntöhankkeelle asetetut yleiset perusteet toteutuvat näin parhaiten.

Esitysluonnokseen poliisin hallinnosta annetun lain muuttamiseksi, ei ole muilta osin muuta erityistä lausuttavaa.

rikosylitarkastaja

Jukka Vanhatalo

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 07.01.2020 klo 10:54. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi